

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 14.Gf.40.328/2023/9.

A felperes:

Az Ügyész

A felperes képviselője:

Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség (ügyintéző: Félné dr. Gulyás Andrea ügyész)
cím1

Az alperes:

WALLIS MOTOR PEST Autókereskedelmi Korlátolt Felelősségű Társaság
cím2

Az alperes képviselője:

Dr. Olasz Balázs Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Olasz Balázs ügyvéd)
1053 Budapest, Papnövelde u. 8.

A per tárgya: szerződési feltétel érvénytelenségének megállapítása iránt indított közérdekű per

A fellebbezést benyújtó fél: alperes

Az elsőfokú bíróság: Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 11.G.42.423/2022/10-I. számú ítélet, valamint a 20-II. sorszámú kiegészítő ítélet

Í t é l e t

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit és az elsőfokú bíróság kiegészítő ítéletét helybenhagyja.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

I.

[1] A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy a megjelölt, az alperes által alkalmazott általános szerződési feltételek tisztességtelennek, így az alkalmazójával szerződő valamennyi félre kiterjedő hatállyal érvénytelenek azzal, hogy az érvénytelenség megállapítása a már teljesített szerződéseket nem érinti: a 2.2 pont első mondata, a 3.4.1. pont, a 4.6. pont utolsó mondatának utolsó fordulata, a 6.1. pont, a 4.1. pont, a 7.2. pont 1-3. mondata és a 7.4. pont. Kérte továbbá az alperes kötelezését, hogy saját költségére gondoskodjon az érvénytelenség megállapítására vonatkozó közlemény közzétételéről. Keresete jogalapjaként a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:77. § (1) bekezdését, 6:102. § (1) bekezdését, 6:103. § (1)-(3) bekezdéseit, 6:105. § (1) és (2) bekezdését jelölte meg.

II.

[2] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult azzal, hogy vitatta a felperes kereshetőségi jogát is.

III.

[3] Az elsőfokú bíróság – a 20-II. sorszám alatt kiegészített – ítéletében az Ügyész 2022. november 10. napján érkezett keresete alapján megállapította, hogy a Wallis Motor Pest Kft. alperes által a tevékenysége során használt következő általános szerződési feltételek tisztességtelenek, így az annak alkalmazójával szerződő valamennyi félre kiterjedő hatállyal érvénytelenek azzal, hogy az érvénytelenség megállapítása nem érinti azokat a szerződéseket, amelyeket a megtámadásig, 2022. november 10-ig már teljesítettek:

- „Amennyiben a Gépjármű beszerzési ára – a Szerződés aláírásakor irányadó állapothoz képest – a Gépjármű forgalmazásával összefüggésben az államnak fizetendő terhek növekedése, illetve a ... által kibocsátott árlistán szereplő árak emelkedése folytán, vagy pedig egyéb, Eladó ellenőrzési körén kívül eső és általa nem befolyásolható körülmény(ek) bekövetkezése folytán (így különösen jogszabályok változása folytán) megemelkedik, úgy a beszerzési ár emelkedésével egyenlő mértékben megnő a 2.1. pont szerinti vételár is.” (Adásvételi szerződés 2.2. pontjának első mondata),

- „(...) természetes személy esetén a jegybanki alapkamat kétszerese 365-öd részének megfelelő mértékű (...)” (Adásvételi szerződés 3.4.1. pontja),

- „Eladó kizárja a felelősségét a Szerződés részéről történő nem vagy késedelmes teljesítése esetén, (...) szállítói késedelem (...)” (Adásvételi szerződés 6.1. pontja),

- „Eladó kötelezettséget vállal arra, hogy a Gépjárművet (...) legfeljebb 50 héten belül a Vevő rendelkezésére bocsátja.” (Adásvételi szerződés 4.1. pontja),

- „Vevő kötelezettséget vállal arra, hogy a Szerződésből származó igényeit nem engedményezi, ellenkező esetben az engedményezés a Felek között hatálytalan, és a Vevő köteles az Eladó helyett helytállni. A Vevő kötelezettséget vállal arra, hogy a járművet sem annak átvételétől számított 4 hónapon belül, sem annak 4000 km futásteljesítményéig nem értékesíti tovább, továbbá nem is kínálja azt harmadik személyek részére eladásra. Ha a jármű fenti szabályokkal ellentétben kerül eladásra, a Vevő köteles az Eladónak a vételár 15%-ával egyenlő mértékű kötbért megfizetni.” (Adásvételi szerződés 7.2. pontjának 1-3. mondata),

- „A Felek (...) alávetik magukat a bíróság hatáskörébe tartozó ügyben a Budai Központi Kerületi Bíróság kizárólagos illetékességének, a törvényszék hatáskörébe tartozó ügyben – a nem budapesti székhelyű/lakhelyű Vevő esetében – a Tatabányai Törvényszék kizárólagos illetékességének, mely illetékességi kikötést a felek egymással egyedileg megtárgyalták.” (Adásvételi szerződés 7.4. pontja).

[4] Elrendelte, hogy az alperes saját költségére gondoskodjon a meghatározott, az érvénytelenség megállapítására vonatkozó közlemény 60 napon keresztül történő közzétételéről a www.bmw-wallis.hu elnevezésű honlapjának kezdő oldalán.

[5] Ezt meghaladóan a keresetet elutasította és kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az ítélet jogerőre emelkedését követő 60. napig a Nemzeti Adó- és Vámhivatal eljárási illeték bevételi számlájára 36.000 forint eljárási illetéket.

III.1.

[6] Az elsőfokú bíróság ítéletében a fellebbezés elbírálása szempontjából releváns tényként állapította meg, hogy az alperes főtevékenysége személygépjármű- és könnyűgépjármű kereskedelem; gépjármű értékesítéssel foglalkozó gazdasági társaságként a fogyasztókkal kötött szerződésai esetében általános szerződési feltételeket használ, a feltételeket több szerződés megkötése céljából egyoldalúan, a fogyasztó közreműködése nélkül előre határozza meg.

[7] Az alperes által használt Adásvételi szerződés elnevezésű okirat az alábbi kikötéseket is magában foglalta:

[8] „Amennyiben a gépjármű beszerzési ára – a Szerződés aláírásakor irányadó állapothoz képest – a Gépjármű forgalmazásával összefüggésben az államnak fizetendő terhek növekedése, illetve a (...) által kibocsátott árlistán szereplő árak emelkedése folytán, vagy pedig egyéb, Eladó ellenőrzési körén kívül eső és általa nem befolyásolható körülmény(ek) bekövetkezése folytán (így különösen jogszabályok változása folytán) megemelkedik, úgy a beszerzési ár emelkedésével egyenlő mértékben megnő a 2.1. pont szerinti vételár is.” (Adásvételi szerződés 2.2. pontjának első mondata)

[9] „A Szerződés alapján keletkező bármely fizetési kötelezettség Vevő általi késedelmes teljesítése esetén Vevő köteles minden késedelemmel érintett nap után természetes személy esetén a jegybanki alapkamat kétszerese 365-öd részének megfelelő mértékű (...) késedelmi kamatot fizetni.” (Adásvételi szerződés 3.4.1. pontja)

[10] „A gépjármű-tárolási díj megfizetése feltétele a Gépjármű Vevő általi átvételének, és az Eladó részére a Szerződéstől történő eladói elállás esetén is jár.” (Adásvételi szerződés 4.6. pontjának utolsó mondata)

[11] „Ha a Vevő a Szerződés 4.4. pontjában meghatározott időpontot, illetőleg időtartam elteltét követő 30 napon belül elmulasztja átvenni a Gépjárművet, vagy valamely esedékes fizetés kötelezettségének 30 nappal az eredeti határidő lejártát követően sem tesz eleget, Eladó jogosult a Szerződéstől elállni.” (Adásvételi szerződés 5.1. pontja)

[12] „Amennyiben Eladó a Vevő szerződésszegése alapján eláll a Szerződéstől, úgy Eladó kártérítésként jogosult a Gépjármű 2.2. pont szerinti átadás időpontjában irányadó tényleges vételára 15%-ának (tizenöt százalékának) megfelelő összegre (...). Felek kifejezetten rögzítik, hogy az előzőekben meghatározott mértéket káratalányként elfogadják.” (Adásvételi szerződés 5.2. pont első mondatának első fordulata és második mondata)

[13] „Eladó kizárja a felelősségét a Szerződés részéről történő nem vagy késedelmes teljesítése esetén, ha az olyan okokra vezethető vissza, melyek ellenőrzési (körén) kívül esnek, valamint tőle függetlenül, általa nem befolyásolható módon hatottak ki teljesítésére (pl. vis maior, állami intézkedések, gyártói és/vagy szállítói késedelem), a szerződéskötés időpontjában előre nem látható körülmény okozta, és azokat Eladó megfelelően gondos eljárása mellett sem háríthatta, vagy kerülhette el.” (Adásvételi szerződés 6.1. pontja)

[14] „Eladó kötelezettséget vállal arra, hogy a Gépjárművet (...) legfeljebb 50 héten belül a Vevő rendelkezésére bocsátja.” (Adásvételi szerződés 4.1. pontja)

[15] „Vevő kötelezettséget vállal arra, hogy a Szerződésből származó igényeit nem engedményezi, ellenkező esetben az engedményezés a Felek között hatálytalan, és a Vevő köteles az Eladó helyett helytállni. A Vevő kötelezettséget vállal arra, hogy a járművet sem annak átvételétől számított 4 hónapon belül, sem annak 4000 km futásteljesítményéig nem értékesíti tovább, továbbá nem is kínálja azt harmadik személyek részére eladásra. Ha a jármű fenti szabályokkal ellentétben kerül eladásra, a Vevő köteles az Eladónak a vételár 15%-ával egyenlő mértékű kötbért megfizetni.” (Adásvételi szerződés 7.2. pontjának 1-3. mondata)

[16] „A Felek (...) alávetik magukat a járásbíróság hatáskörébe tartozó ügyben a Budai Központi Kerületi Bíróság kizárólagos illetékességének, a törvényszék hatáskörébe tartozó ügyben – a nem budapesti székhelyű/lakhelyű Vevő esetében – a Tatabányai Törvényszék kizárólagos illetékességének, mely illetékességi kikötést a felek egymással egyedileg megtárgyalták.” (Adásvételi szerződés 7.4. pontja)

III.2.

[17] Az elsőfokú bíróság ítélete jogi indokolásában rögzítette elsődlegesen, hogy a perben támadott rendelkezések általános szerződési feltételnek minősülnek, az ezzel összefüggésben előterjesztett védekezésben foglaltakat aaptalannak találta. E körben idézte a Ptk. 6:77. § (1) bekezdését, valamint a Ptk. 6:103. §-át, utalt a Kúria Gfv.30.357/2012/7. számú ügyben hozott és a BH2014. 83. számon közzétett döntésére, valamint a Fővárosi Ítéltábla 4.Pf. 20.002/2021/4. számú határozatában foglaltakra. Kiemelte, hogy az alperes nem vonta kétségbe, hogy a perbeli szerződésblanketta tartalmát ő határozta meg előre, több szerződés megkötése céljából, egyoldalúan, azaz a másik fél közreműködése nélkül. Arra hivatkozott, hogy a fogyasztók a szerződéskötéskor érdemben befolyásolhatják a szerződési feltételek tartalmát. A Kúria ugyanakkor a BH2014. 83. számon közzétett határozatában már kifejtette, hogy a fogyasztóval szerződő félnek azt kellene bizonyítania, hogy kivétel nélkül, minden vele szerződő fél érdemben befolyásolhatta a feltételek tartalmát, ez azonban csak a megkötött szerződések tekintetében vizsgálható. Mindezek alapján megállapította, hogy a támadott rendelkezések tisztességtelenségének megállapítása iránt az ügyész a Ptk. 6:105. § (1) bekezdés a) pontja alapján pert indíthat.

[18] Ezt követően a szerződési feltételek érdemi vizsgálata során megállapította, hogy az Adásvételi szerződés 2.2 pontja tisztességtelen a Ptk. 6:104. § (2) bekezdésének d) pontjának első fordulata értelmében. A támadott feltétel a gépkocsi ellenértékének meghatározására vonatkozóan olyan lehetőséget teremt az alperes számára, hogy a felek között előre kialakult vételár helyébe a szerződéskötéskor ismeretlen feltételek későbbi bekövetkezése esetén egy, a fogyasztó számára nem ismert, a szerződéskötéskor meg nem határozható ellenértéket állapít meg, amely a megfogalmazás alapján csak magasabb lehet, mint a kialakult vételár.

Kifejtette, hogy nem alapos az alperes azon érvelése, mely szerint a szerződésben meghatározottak esetén automatikusan emelkedik a vételár, hiszen a támadott rendelkezés nem tartalmazza azokat a feltételeket teljeskörűen, amiket az alperes alapos oknak tekint a vételár megváltoztatása vonatkozásában, továbbá annak mértéke sem rögzített, így a fogyasztó számára nem állapítható meg, hogy milyen események, milyen mértékben hatnak ki a vételárra.

[19] Az Adásvételi szerződés 3.4.1. pontjával összefüggésben a Ptk. 6:104. § (2) bekezdés j) pontjára utalva kifejtette, hogy a Ptk. 6:48. § (1) bekezdésében foglalt, a 38/2022 (IX.27.) MNB rendeletben meghatározott mértékű törvényes késedelmi kamathoz képest a támadott rendelkezéssel megállapított kétszeres összeg nyilvánvalóan eltúlzott mértékű, ezért tisztességtelen.

[20] Az Adásvételi szerződés 4.6. pontja utolsó mondatának utolsó fordulatával kapcsolatban a Ptk. 104. § (2) bekezdés j) pontja alapján rögzítette, hogy az a rendelkezés, amely a fogyasztói szerződésszegés esetére kikötött fizetési kötelezettségen túl gépjármű-tárolási díj fizetésére is kötelezi a fogyasztót, nem minősül tisztességtelen feltételnek. Rámutatott, hogy amennyiben a fogyasztó nem veszi át az autót, a vevői oldalon megvalósuló szerződésszegés miatt az alperes az át nem vett gépjármű által foglalt helyet nem tudja tárolásra használni.

[21] Az Adásvételi szerződés 6.1. pontja vonatkozásában azzal indokolta döntését, hogy az alperes a gyártói és szállítói késedelem esetére is kizárta a felelősségét, vagyis a fogyasztó nem élhet a késedelmes teljesítés miatti, jogszabályban biztosított jogaival, miközben az alperesnek a gépjármű átadására a szerződés 4.1. pontja szerint 50 hetes határideje van. A 30 napos fogyasztói késedelem után ugyanakkor az alperes jogosult a szerződéstől elállni. Rögzítette, hogy önmagában az, hogy a támadott rendelkezés a fogyasztó és az alperes késedelme miatt feltűnően és aránytalanul eltérő jogkövetkezményeket alkalmaz, a Ptk. 6:102. § (1) bekezdése szerint tisztességtelen. Megállapította továbbá, hogy a Ptk. 6:104. § (1) bekezdésének h) pontja alapján a szállítói késedelem esetére kikötött felelősségkizárás tisztességtelen, mert a gépjármű eladójának (az alperesnek) közreműködője a szállító, vele szerződéses kapcsolatban áll, az eladó rendelkezése szerint szállítja a megfelelő gépkocsikat. A gyártói késedelem miatti felelősségkizárás tisztességtelensége azonban nem állapítható meg, mert ebben a körben a gyártó nem minősül az alperes közreműködőjének, vele ugyanis nem áll közvetlen szerződéses kapcsolatban, és a kötelezett nem tartozik helytállni a vele szerződéses kapcsolatban nem állt/álló harmadik személyekért. A kötelezett felelőssége csak az általa igénybe vett személyért áll fenn. [Ptk. 6:129. § (1) bekezdés].

[22] Az Adásvételi szerződés 4.1. pontja kapcsán azt állapította meg, hogy az alperes a szolgáltatása teljesítésére közel egy éves határidőt szab, mely jelentősen eltúlzott, hiszen egy év alatt a fogyasztó körülményeiben akár olyan jelentős változások is bekövetkezhetnek, amelyek érdekmúláshoz is vezethetnek. Az alperesi nyilatkozatból megállapítható, hogy a különféle felszereltségű gépkocsik gyártási, szállítási ideje eltérő. A rendelkezés tisztességtelenségét nem önmagában a teljesítési határidő hossza okozza, hanem az, hogy az

nincs megfelelően meghatározva, ezért a teljesítés határidejének meghatározása a Ptk. 6:104. § (2) bekezdésének g) pontja szerint tisztességtelen.

[23] Az Adásvételi szerződés 7.2. pontjának 1-3. mondatával összefüggésben megállapította, hogy a követelés engedményezésének kizártsága az engedménnyessel szemben a Ptk. 6:195. § (1) bekezdése alapján hatálytalan. Ezért az az alperesi kikötés, amely szerint a fogyasztó köteles az alperes helyett helytállni, a Ptk. 6:102. § (1) bekezdés alapján tisztességtelen, mivel a szerződésből eredő jogokat és kötelezettségeket a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a szerződési feltétel alkalmazójával szerződést kötő fél hátrányára állapítja meg, amikor a fogyasztóra telepíti a helytállási kötelezettséget. Szintén tisztességtelen a Ptk. 6:102. § (1) bekezdésére tekintettel az a szabályozás, amikor az alperes a fogyasztó tulajdonosi jogosítványait, a vásárolt gépkocsi lehetséges eladásának időpontját szabályozza. A szerződés 7.2. pontja 3. mondatával kapcsolatban kiemelte, hogy a Ptk. 6:195. § (2) bekezdésének második mondata szerint – amennyiben ez a mondat az engedményezési szabályokra is vonatkozna – semmis lenne. A támadott szabályozás ugyanakkor nem egyértelmű: nem állapítható meg, hogy a kötbérfizetési kötelezettség csupán a bekezdés második mondatára, vagy az első (az engedményezést tiltó szabályra) is vonatkozik-e, ezért a bekezdés támadott utolsó mondata a Ptk. 6:103. § (2) bekezdése okán, az egyértelműség hiánya miatt is tisztességtelen.

[24] Az Adásvételi szerződés 7.4. pontjával összefüggésben a Ptk. 6:104. § (1) bekezdés i) pontját idézve, a 2/2011. PK vélemény 5. pontjára utalva kiemelte, hogy a perben támadott kizárólagos illetékességi kikötés a fogyasztók számára a jogérvényesítést megnehezíti, mert az alperessel országsszerte a legkülönbözőbb településeken élő fogyasztók köthetnek szerződéseket, ezért a támadott ÁSZF-rendeletkezés tisztességtelensége megállapítható.

III.3.

[25] Az elsőfokú bíróság az ítéletét a 20-II. sorszámu határozattal azért egészítette ki, hogy megállapíthatóvá váljon azon szerződések köre, amelyeket az érvénytelenség megállapítása nem érint. A rendelkező résznek ugyanis tartalmaznia kell a Ptk. 6:105. § (2) bekezdése értelmében azt is, hogy a kereset benyújtásáig már teljesített szerződéseket az ítélet nem érinti.

IV.

[26] Az elsőfokú bíróság ítélete és kiegészítő ítélete ellen – azonos indokokkal – az alperes terjesztett elő fellebbezést az ítélet megváltoztatása és a kereset elutasítása, másodlagosan annak hatályon kívül helyezése és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára történő utasítása iránt. Kérte továbbá az ítélet kiegészítésére tekintettel ismételt lerótt fellebbezési illeték visszatérítését.

[27] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást „nem megfelelően” állapította meg, miután a bizonyítási eljárást nem folytatta le teljeskörűen és téves jogi következtetésekre jutott ítéletében, valamint indokolási kötelezettségének sem tett eleget.

[28] Előadta, hogy az elsőfokú bíróság túllépett a Polgári Törvénykönyvben megszabott hatáskörén, ugyanis az ítélet szerint az érintett szerződési feltételek az annak alkalmazójával szerződő valamennyi félre kiterjedő hatállyal érvénytelenek, ugyanakkor a Ptk. 6:105. § (1) bekezdésben foglalt keresetindítási jog a felperest kizárólag a fogyasztók tekintetében illeti meg.

[29] Változatlanul vitatta, hogy a perbeli esetben szerződésblanketta alkalmazására került volna sor, miután a bíróság rendelkezésére bocsátott szerződések is érdemben eltértek egymástól. A 2/2011. PK vélemény 2. pontja útmutatást ad a vélelem megdöntésének mikéntjére is. Az e ponthoz fűzött indokolás azt emeli ki, hogy ehhez annak minden kétséget kizáró bizonyítása szükséges, hogy a vele szerződő fél részére ténylegesen fennállt a szerződési feltétel tartalmi befolyásolásának a lehetősége. Ebből kifolyólag fontos lett volna az általa előterjesztett okirati bizonyítékok értékelése, továbbá a tanúbizonyítás elrendelése, hiszen ennek hiányában a jogkérdés elbírálása szempontjából alapvető tényállási elemek feltáratlanok maradtak.

[30] Az adásvételi szerződés 2.2 pontjával, a vételár változásával kapcsolatban továbbra is vitatta, hogy a vételárat módosíthatná, az ugyanis automatikusan módosul a beszerzési ár emelkedésével a rendelkezésben meghatározott esetkörökben (listaár növekedése, jogszabályváltozás). A vételár mértéke is rögzített, mivel a beszerzési ár emelkedésével egyenlő mértékben nő. A gépjármű beszerzési ára a szándékától független változásoknak van kitéve, így részéről nem vállalható, hogy rendszeresen alacsonyabb áron adja el a gépjárműveket, mint a beszerzési ár. A szerződő felek e rendelkezést minden esetben megtárgyalják és közös érdekek szem előtt tartásával szerződnek. A Ptk. 104. § (2) bekezdés d) pontjának rendelkezéséhez egy megdönthető vélelem tartozik, ezért ennek megítéléséhez további bizonyítás lett volna szükséges: az importőri nyilatkozattétel beszerzése, tanú meghallgatása. Vitatta továbbá, hogy a fogyasztó elállási lehetőségét nem volt szükséges vizsgálni, az ugyanis Ptk. 104. § (2) bekezdés d) pontjában szereplő tényállás fogalmi eleme és a tisztességtelenség fennállásának konjunktív feltétele. Kiemelte, hogy az ítélet és annak jogértelmezése alapjaiban veszélyezteti a magyarországi kereskedelmi ágazat működését, gazdasági következményei beláthatatlanok.

[31] A késedelmi kamattal kapcsolatos rendelkezés tisztességtelensége körében is kiemelte, hogy a Ptk. 104. § (2) bekezdés j) pontja esetében megdönthető a vélelem, így az általa indítványozott bizonyítás lefolytatása e körben is indokolt lett volna. Nem értékelte továbbá az elsőfokú bíróság, hogy amennyiben az alap késedelmi kamat kerülne felszámításra, elveszne a késedelmi kamat szerződésszegésre, késedelemre reagáló funkciója, önmagában még az ellenérték értékállósága sem lenne biztosítva, nemhogy a szerződésszegés tekintetében elvárható preventív/szankciós jelleg. Kifogásolta továbbá, hogy az elsőfokú

bíróság nem indokolta meg megfelelően, miért minősül eltúlzott mértékűnek a szerződésben szereplő mérték.

[32] A szállítói késedelemmel kapcsolatos rendelkezés tisztességtelenségével összefüggésben kifejtette, nem ért egyet azzal, hogy közreműködője a szállító. A hivatkozott feltételben szállító alatt a gépjárművek szállításáért felelős személy értendő, e személy pedig a gépjárművek Magyarországra történő behozataláért felelős gyártóval áll kapcsolatban. E körben is alátámasztható lett volna a tényállítása, azonban az elsőfokú bíróság a bizonyítási indítványait figyelmen kívül hagyta.

[33] A teljesítési határidőre vonatkozó perbeli feltétellel kapcsolatban kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság nem indokolta meg, miért minősül tisztességtelennek az 50 hetes teljesítési határidő. A perbeli termék egy meglehetősen komplex mérnöki munka eredménye, amely egy olyan piaci szegmensben kerül értékesítésre, amely jelentős alapanyaghiánnyal küzd, bizonyos modellek esetén pedig a hosszú várakozási időt a gyártósor kapacitása indokolja. A vevő érdeke is, hogy olyan határidő kerüljön megállapításra, amely alapján előre látja, mikor számíthat a termékre. Kiemelte, hogy a gépjárművek típusától függ a teljesítési határidő. Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság nem határozta meg, a teljesítési idő mely időszakban minősülhet tisztességesnek. Az ítélet alapján a kereskedő számára kógens kötelezettséggé válhat, hogy rövidebb határidőt vállaljon, mint ami megilleti a beszállítójával szemben, mindez pedig a jogalkotói szándékkal ellentétes, gazdasági következményei beláthatatlanok.

[34] Az engedményezés kizárásával kapcsolatos rendelkezések tisztességtelensége körében előadta, hogy a feltétel nem az engedményesre nézve állapította meg az engedményezés hatálytalanságát, hanem a szerződő felek – tehát az eladó és a vevő – viszonyára nézve. Kifogásolta továbbá, hogy az elsőfokú bíróság nem vizsgálta a rendelkezés indokoltságát, nem reagált azon érvelésére, miszerint a kötbérfizetési kötelezettség a viszonteladásra vonatkozik, hiszen a rendelkezés alapján akkor terheli a vevőt, ha a gépjármű eladásra kerül. Ennek megfelelően egyértelmű a rendelkezés, csupán a rendelkezésre bocsátott tervezetben lemaradt egy „enter”.

[35] A viszonteladásra vonatkozó rendelkezések tisztességtelensége vonatkozásában kifejtette, hogy a Ptk. 5:13. § (1) bekezdése értelmében a tulajdonjog nem korlátlan, így nem helyes, hogy az elsőfokú bíróság erre alapozta a rendelkezés tisztességtelenségét. Hangsúlyozta, hogy a rendelkezés indokoltsága gyártói előíráson alapul, szerződéses kötelezettség alapján került beépítésre, ellenkező esetben az alperes aszimmetrikus jogi helyzetbe kerülne: köteles a feltételek betartására, de azt nem tudja a kereskedelmi lánc következő szereplőjére, a vevőre tovább terhelni. Az érintett szövegrészek bizonyos szerződésekben azért van létjogosultsága, mert országonként más az adóteher, így a listaár a gyártók részéről térségspecifikusan kerül meghatározásra, a gyártó kikényszeríti az importőrtől, az importőr pedig a márkakereskedéstől – ebben az esetben az alperestől – a követelménynek történő megfelelést. Az ítélet alapján nem tudna regressz igényt formálni viszonteladás esetén a vevővel szemben.

[36] A kizárólagos illetékességgel kapcsolatban előadta, hogy az elsőfokú bíróság álláspontja a joggyakorlattal ellentétes, ugyanis a BDT2011. 2502. alapján a fogyasztóval szerződő fél általános szerződési feltételei között szereplő, kizárólagos illetékességi kikötés mindenkre kiterjedő hatállyal érvénytelenné nem nyilvánítható. Fenntartotta egyebekben a per tárgyalásán e körben előadott érveit.

[37] Kitért végül arra, hogy a közzététel időtartamának nem adta indokát az elsőfokú bíróság, egyúttal vitatta, hogy ilyen hosszú időtartamban a közzététel szükséges lenne.

V.

[38] A felperes fellebbezési ellenkérelme a kiegészített elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult annak helyes indokai folytán.

[39] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ítéletében a tényállást a csatolt okiratok, valamint az elsőfokú eljárásban tett nyilatkozatok tartalmával összhangban, a pertípusra vonatkozó bizonyítási szabályok figyelembevételével helytállóan állapította meg. Az ítélet rendelkező részében az elsőfokú bíróság a szerződési feltételek tisztességtelenségen alapuló érvénytelenségét a Ptk. 6:105. § (2) bekezdés rendelkezésének megfelelő szövegezéssel állapította meg.

[40] Közérdekű perben a vizsgálat nem terjed ki sem az alperes által a feltétel alkalmazásával kapcsolatos gyakorlatra, sem arra a konkrét szerződésre, melyet az adott feltételek mentén a felek ténylegesen megkötöttek. Szükségtelen annak bizonyítása, miszerint a szerződésminta kizárólag egy kiindulópont, amely a felek közötti tárgyalásokat követően kerül véglegesítésre. Utalt e körben a Kúria BH2014. 83. számon közzétett eseti döntésére, a 2/2011. (XII. 12.) PK vélemény 2. pontjára, a Fővárosi Ítéltábla 14.Gf.40.556/2014/7/II. számú, a Kúria Pfv.V.21.742/2019/7. számú, valamint a Fővárosi Ítéltábla 20.Gf.40.252/2021/20-II. számú határozataira.

[41] A vételár változásával kapcsolatos rendelkezés tisztességtelensége körében fenntartotta, hogy a feltétel – egyszerű nyelvtani értelmezéséből megállapíthatóan – nem tartalmazza tételesen és átláthatóan, mely esetekben és milyen mértékben változhat a gépjármű vételára. Utalt e körben a Fővárosi Ítéltábla 14.Gf.40.135/2021/6. számú döntésére. A szállítói késedelemre vonatkozó feltétellel kapcsolatosan álláspontja szerint értelmezhetetlen – és korábbi perbeli nyilatkozataival is ellentétes – az az alperesi állítás, miszerint nem állt jogviszonyban a szállítóval.

[42] A viszonteladásra vonatkozó rendelkezés tisztességtelensége kapcsán pedig kiemelte, hogy nyilvánvalóan sem jogszabály, sem mások jogai nem korlátozzák a perbeli esetben fogyasztónak minősülő vevő tulajdonosi jogosítványait, az erre vonatkozó alperesi álláspont téves. Az alperes maga is elismeri, hogy a gyártó az alperest kötelezi a feltételek betartására, ezért az alperesi kötelezettség fogyasztónak minősülő vevőre történő áthárításának jogalapja nincs, az kizárólag az alperes érdekét szolgálja, ugyanakkor sérti a jóhiszeműség és a tisztesség követelményét.

[43] Az illetékességi kikötést szabályozó rendelkezés körében kifejtette, hogy az alperes figyelmen kívül hagyta a Ptk. 104. § (1) bekezdés i) pontja szerinti hatályos jogi szabályozást. E körben a bírói gyakorlat egységes, továbbá a Pp. 27. § (5) bekezdése alapján sem zárható ki az illetékes bíróság előtti igényérvényesítés.

[44] A közzététel időtartamával kapcsolatban kifejtette, hogy a Ptk. 6:105. § (2) bekezdése alapján a közlemény szövegét és a közzététel módját a bíróság határozza meg. Megjegyezte, hogy a bíróság által meghatározott közzétételi határidő átlagosnak tekinthető a bírói gyakorlatban, emellett. alperes sem adta indokát annak, hogy milyen okból vitatja a közzététel időtartamának hosszát.

VI.

[45] Fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett az elsőfokú bíróság ítéletének keresetet részben elutasító rendelkezése, így azt az ítéltábla Pp. 358. § (5) bekezdése alapján nem érintette.

[46] Az alperes fellebbezésében az alapul szolgáló indokok kifejtésével egyértelműen megjelölte, hogy jogorvoslati kérelme elsődlegesen, illetve eshetőlegesen mire irányul, ezért az ítéltábla a Pp. 370. § (1) bekezdése szerinti korlátokból adódóan ennek megfelelő sorrendben vizsgálta a fellebbezésben foglaltakat.

VII.

[47] Az elsőfokú bíróság ítéletét elsődlegesen érdemben vizsgálva megállapította, hogy a fellebbezés nem alapos.

[48] Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, érdemi döntésével és annak jogi indokolásával az ítéltábla maradéktalanul egyetértett, ezért a Pp. 386. § (4) bekezdése alapján utal az elsőfokú bíróság kiegészített ítéletének helyes indokaira. A fellebbezésben foglaltakra is tekintettel emeli ki az alábbiakat.

VII.1.

[49] Egyetértett az ítéltábla az elsőfokú bíróság álláspontjával abban a körben, hogy a perben támadott rendelkezések általános szerződési feltételnek minősülnek, ami az ügy érdemére tartozó kérdés volt. A perben nem volt vitás, hogy a szerződési feltételeket több szerződés megkötése céljából előre állították össze és azokat az alperes alkalmazza; a rendelkezések az adásvételi szerződések részévé válnak. Így a Ptk. 6:77. § (1) bekezdése értelmében általános szerződési feltételnek minősülnek akkor is, ha egyes rendelkezéseken a fogyasztók változtathatnak, illetve rendelkezéseket szerződéskötéskor adott esetben kiegészíthetnek. Az alperes fellebbezési érvelésének lényege, hogy az okiratban foglaltak csupán a szerződéskötés érdekében alkalmazásra felajánlott feltételek, az egyedi esetekben különböző tartalommal jöttek létre az adásvételi szerződések. Kiemeli az ítéltábla: a Ptk. 6:103. § (1) bekezdése értelmében fogyasztói szerződések esetén a tisztességtelen általános szerződési feltételre vonatkozó rendelkezéseket alkalmazni kell olyan szerződési feltételre is, amelyet a vállalkozás ugyan nem több szerződés megkötése érdekében, de előre határoz meg, és amit egyedileg nem tárgyalta meg. Az ügyésznek pedig mindkét esetben van közérdekű keresetindítási joga, mind az általános szerződési feltételek körében, mind akkor, ha a vállalkozás a fogyasztóval egyedileg meg nem tárgyalta feltétellel szerződik. A vállalkozást terheli ugyanis annak bizonyítása, hogy a szerződési feltételt a felek egyedileg megtárgyalták, ez a bizonyítás azonban közérdekű perben nem folytatható le, fogalmilag kizárt (BH2014. 83.), ahogyan arra az elsőfokú bíróság is helyesen hivatkozott ítéletében. Önmagában az a körülmény, hogy az egyes feltételek módosíthatók, nem eredményezi, hogy a fogyasztók rendelkezésére bocsátott szerződésblankettákban foglaltak ne minősüljenek általános szerződési feltételnek. Az alperes alaptalanul hivatkozott e körben a 2/2011. PK vélemény 2. pontjában foglaltakra a vélelem megdöntése kapcsán, az értelmezés ugyanis nyilvánvalóan egy egyedi szerződés vonatkozásában indított per során elrendelt bizonyításra nézve alkalmazható.

[50] Az általános szerződési feltételek tisztességtelenségéről pedig a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően határozott az elsőfokú bíróság, nem terjeszkedett túl a kereseti kérelmen. Ítéletében a Ptk. 6:105. § (2) bekezdésében foglaltakat követve állapította meg a feltételek tisztességtelenségét, ugyanis közérdekű kereset alapján a bíróság a tisztességtelen általános szerződési feltétel érvénytelenségét az annak alkalmazójával szerződő valamennyi félre kiterjedő hatállyal állapítja meg, vagyis a rendelkező rész pontosan a Ptk. anyagi jogi előírása szerint került megszövegezésre. Értelemszerűen az ügyész perbeli legitimációja kizárólag a fogyasztói szerződésekben alkalmazott kikötésekre vonatkozhat és a közlemény is ennek megfelelően tartalmazza a fogyasztókra vonatkozó utalást.

VII.2.

[51] Osztotta az ítéltábla az elsőfokú ítélet jogi indokait az adásvételi szerződés 2.2 pontja vonatkozásában is. A fogyasztó számára előre nem kalkulálható (nem átlátható) a perbeli esetben az ellenérték, ugyanakkor az csak magasabb lehet, mint a kialkudott vételár (szimmetria elve sérül). Helyesen állapította meg, hogy a támadott rendelkezés nem tartalmazza azokat a feltételeket teljeskörűen, világosan és érthetően, amelyek a vételár változását eredményezik: a kikötés „egyéb” körülményekre, valamint a „különösen” fordulattal jogszabályok változására utal, ami tényleges oklistát nem jelent.

[52] Utal e körben az ítéltábla az egyoldalú szerződésmódosítási jog kapcsán a 2/2012. (XII.10.) PK véleményben foglaltakra azzal, hogy az eltérő tárgykör ellenére a perbeli feltételek tisztességtelenségének vizsgálata során az abban rögzített általános elvek irányadók, miután a 93/13/EGK tanácsi irányelvből eredeztethetők. Eszerint az egyoldalú szerződésmódosításra vonatkozó kikötés különösen akkor tisztességtelen, ha tartalma a fogyasztó számára nem világos, nem érthető (egyértelmű és érthető megfogalmazás elve); az egyoldalú szerződésmódosítás feltételei nem tételesen meghatározottak, vagyis az ok-lista hiányzik, vagy van ok-lista, de az csak példálózó jellegű felsorolást tartalmaz (tételes meghatározás elve); az ok-listában meghatározott körülmények ténylegesen nem, vagy nem a körülmények változásának mértékében hatnak (ténylegesség és arányosság elve); a fogyasztó nem láthatta előre, hogy milyen feltételek teljesülése esetén és milyen mértékben kerülhet sor további terhek rá történő áthárítására (átláthatóság elve); illetve kizárja, hogy a fogyasztó javára bekövetkező feltételváltozás hatása a fogyasztó javára érvényesítésre kerüljön (szimmetria elve). A 2/2014. polgári jogegységi határozatban a devizaalapú kölcsönszerződések egyes rendelkezései kapcsán megfogalmazott általános elv a perbeli esetben is irányutatást ad: az egyoldalú szerződésmódosítás lehetőségét szabályozó szerződéses rendelkezések akkor nem tisztességtelenek, ha azok a fogyasztó számára világosan és érthetően meghatározzák, hogy a hivatkozott PK véleménynek megfelelő ok-listában megjelölt körülmények változásai milyen módon és mértékben hatnak ki a fogyasztó fizetési kötelezettségére; egyben pedig lehetővé teszik annak ellenőrizhetőségét, hogy az egyoldalú szerződésmódosításra a szerződéses rendelkezések betartásával az arányosság, a ténylegesség és a szimmetria elvének érvényre juttatása mellett került-e sor.

[53] A fentieknek a perben támadott rendelkezés nem felel meg, még az sem állapítható meg egyértelműen, a változó körülmények mely időtartamban okozhatnak változást, vehetők figyelembe a „végleges ár” meghatározása körében. A fellebbezésben foglaltakkal ellentétben tehát a változó környezetre tekintettel az egyoldalú szerződésmódosítási jog kikötése indokolt lehet, alkalmazását az elsőfokú bíróság sem vetette el, azonban arra csak tisztességes módon kerülhet sor: ha a kikötések a fogyasztó számára világosan és érthetően meghatározzák, hogy a jogszabályoknak megfelelően kialakított oklistában megjelölt körülmények változásai milyen módon és mértékben hatnak a fizetési kötelezettségre. A tisztességtelenség fenti okból történő megállapítása folytán alaptalanul sérelmezte fellebbezésében az alperes, hogy a fogyasztó elállási jogát vizsgálni kellett volna, annak ugyanis a Ptk. 104. § (2) bekezdés d) pontja értelmében csak akkor lett volna jelentősége, ha az egyoldalú szerződésmódosítás alapos okkal történhet.

VII.3.

[54] Egyetértett az ítéltábla az elsőfokú bíróság jogi indokaival a jegybanki alapkamat kétszeresének megfelelő késedelmi kamat mértéket előíró rendelkezés kapcsán is, azt megismételni nem kívánja. E körben annak volt jelentősége, hogy a fogyasztók számára a pénztartozás késedelmes teljesítése esetére a jegybanki alapkamat kétszeresét köti ki az alperes általános jelleggel, amely mérték – arányait tekintve – eltúlzott [Ptk. 6:104. § (2) j) pont]. Súlytalan volt az alperes szerződésszegésre és a rendelkezés visszatartó jellegére vonatkozó fellebbezési érvelése, ugyanis a Ptk. 6:48. §-a értelmében a kamatfizetési kötelezettség akkor is beáll, ha a kötelezett késedelmét kimenti (vagyis az nem felróható), a kamatfizetési kötelezettség továbbá független attól is, hogy a pénz használata a késedelembe esésig ingyenes vagy visszerhes volt.

VII.4.

[55] Az Adásvételi szerződés 6.1. pontja kapcsán megállapítottakat is osztotta az ítéltábla. Az elsőfokú bíróság helyesen vette figyelembe, hogy a 30 napos fogyasztói késedelem esetében kikötött, alperest megillető elállási joghoz képest az alperes a saját késedelmével összefüggésben indokolatlan, aránytalan felelősségkizárást alkalmaz, amely a Ptk. 6:102. § (1) bekezdése szerint tisztességtelen. A kikötés érvénytelenségét ugyanakkor a Ptk. 6:104. § (1) bekezdés h) pontja alapján is megállapítható. Fellebbezésében az alperes vitatta, hogy a szállítót a közreműködőjének kellene tekinteni, e körben utalt a közvetlen szerződéses kapcsolat hiányára és az importőr igénybevételére. A perben ugyanakkor nem annak volt általánosságban jelentősége, hogy a szállító az alperes Ptk. 6:129. §-a szerinti közreműködőjének minősül-e, az elsőfokú ítélet rendelkező részében meghatározott közlemény sem ezen okból állítja a feltétel tisztességtelenségét, hanem elsődlegesen annak, hogy a felelősség kizárása mely körülményre, vagyis személyre vonatkozik, az azonosítható-e a fogyasztók által. A „szállító” fogalmát ugyanis a szerződés nem tisztázza, a szállítási szerződést pedig a hatályos Ptk. már külön nem szabályozza, azt az adásvételi szerződéssel azonosítja, vagyis tulajdonátruházó ügyletnek tekinti. Ebből következik, hogy a szállítási szerződés a tulajdonjog átruházása folytán szükségképpen közreműködői jogviszonyt feltételez, vagyis helyesen következtetett az elsőfokú bíróság a feltétel tisztességtelenségére. Amennyiben a kizárás fuvarozási feladatokat ellátó személyekre utal, úgy a feltétel a Ptk. 6:103. (2) bekezdése értelmében érvénytelen, mivel a szerződési feltétel tisztességtelen voltát önmagában az is megalapozza, ha az nem egyértelmű.

VII.5.

[56] Maradéktalanul egyetértett az ítéltábla az Adásvételi szerződés 4.1. pontja kapcsán kifejtettekkel: ilyen időtávon a fogyasztó körülményeiben olyan jelentős változások is bekövetkezhetnek, amelyek érdekmúláshoz vezethetnek. Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság az alperes perbeli nyilatkozata alapján azt is, hogy a különféle felszereltségű gépkocsik gyártási, szállítási ideje eltérő, tehát az eltérő tulajdonságok alapján mód lenne differenciált szabályozás kialakítására, nem csupán az 50 hét hosszúságú, egységes teljesítési határidő kikötésére. Fellebbezésében maga utalt arra, hogy egy Maserati Grecale esetében a gyártási idő 2-3 hónap, míg az MC20 esetében 2 év a várakozási idő. A határidő teljesíthetőségét befolyásolja a felszereltség és a gépjármű típusa, az alperes mégsem ennek megfelelően alakította ki a szabályozást. A valamennyi gépjármű esetében indokolatlanul kialakított, egységesen hosszú, majdnem egy éves határidőre vonatkozó rendelkezés tisztességtelenségét ezért megalapozottan állapította meg az elsőfokú bíróság a Ptk. 6:104. § (2) bekezdés g) pontja értelmében.

VII.6.

[57] Alaptalanul sérelmezte az elsőfokú ítélet megállapításait az alperes az Adásvételi szerződés 7.2. pontjával összefüggésben is. Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a kikötés oly módon tér el a polgári anyagi jog szabályaitól, hogy az a Ptk. 6:102. § (1) bekezdés alapján tisztességtelen.

[58] A Ptk. 6:195. §-a értelmében harmadik személlyel szemben hatálytalan a követelés engedményezését kizáró kikötés, ez azonban nem érinti az engedményező felelősségét az engedményezést kizáró kikötés megszegéséért. Semmis ugyanakkor a szerződés azon kikötése, amely e szerződésszegés esetére felmondási jogot biztosít vagy kötbérfizetési kötelezettséget ír elő. Lehetséges tehát a követelés engedményezésének kizárása, annak jogkövetkezménye ugyanakkor hatálytalanság a harmadik személyek irányában azzal, hogy az engedményező esetében a szerződésszegés jogkövetkezményeit kell – a fenti korlátokkal – alkalmazni.

[59] A perbeli kikötés ettől eltérve, a fogyasztókra nézve hátrányos jogkövetkezményeket vezet be: az adásvételi szerződésben részes felek között tekinti az engedményezést hatálytalannak a szerződésszegés jogkövetkezményeinek alkalmazása helyett és a fogyasztót kötelezi teljesítésre az alperes helyett. A kikötés tisztességtelenségét éppen a fellebbezési érvelésben foglaltak erősítik meg, az alperes ugyanis maga is arra hivatkozott, hogy az anyagi jogi szabályozáshoz képest a felek jogviszonyát érinti a kikötés, ez azonban a fogyasztók hátrányára tér el súlyosan egyoldalúan és indokolatlan módon.

[60] Egyetértett az ítéltábla a fogyasztók tulajdonosi jogainak indokolatlan korlátozása kapcsán kifejtettekkel is, a továbbértékesítés tilalmának e körben nem adta észszerű indokát az alperes. A fogyasztó ugyanis gazdasági vagy szakmai tevékenység körén kívül vásárol gépjárművet, nem tekinthető az alperes által hivatkozott értékesítési lánc olyan részének, amelyre nézve gyártói/importóri szabályok lennének egységesen irányadók és kikényszeríthetők (például a térségspecifikus listaár tekintetében). A perben támadott szabályozás ugyanakkor nem is egyértelmű, a fellebbezésben foglaltakkal szemben a kötbérfizetési kötelezettség a kikötésben rögzített kötelezettségek mindegyikéhez kapcsolódhat. Erre utal egyrészt a feltétel utolsó mondatának „fenti szabályokkal ellentétben kerül eladásra” kitétele, amely többszámban került megfogalmazásra, másrészt az, hogy továbbértékesítésre sor kerülhet valamely követelés engedményezésével együtt is, mind a korlátozást jelentő határidő előtt, mind azt követően. Utóbbi esetben azonban nem egyértelmű, kötbérfizetési kötelezettség terheli-e a fogyasztót.

VII.7.

[61] A kizárólagos illetékességet szabályozó kikötés esetében sem értett egyet az ítéltábla a fellebbezésben foglaltakkal. Az alperes által hivatkozott BDT2011. 2502. számú határozat egy eseti döntés, amely a korábban hatályos jogszabályi környezetben született a régi Ptk. és a régi Pp. szabályai alapján. Az abban foglaltakkal szemben az elsőfokú bíróság helyesen hivatkozott a 2/2011. PK vélemény 5a. pontjára, mely változatlanul irányadó az 1/2014. számú és az 1/2017. számú Polgári jogegységi határozat alapján: fogyasztói szerződésben a fogyasztóval szerződő fél lakóhelye, vagy székhelye szerinti bíróság illetékességének – általános szerződési feltételen, vagy egyedileg meg nem tárgyalta feltételen alapuló – kikötése tisztességtelen, vagyis nincs akadálya az érvénytelenség megállapításának. A Ptk. 6:104. § (1) bekezdés i) pontja ezzel összhangban, a PK vélemény indokai mentén tekinti tisztességtelenné azt a feltételt, amely kizárja vagy korlátozza a fogyasztó igényérvényesítési lehetőségét.

[62] Utal egyebekben az ítéltábla a 3/2011. számú PK vélemény 1. pontja értelmében arra, hogy a perbeli kikötés jogszabályt is sért. A fogyasztó perindítás esetén ugyanis választhat, a Pp. 28. § (1) bekezdés d) pontja szerinti vagylagos illetékességi ok szerint is előterjesztheti keresetét, ugyanakkor a Pp. 27. § (5) bekezdése értelmében nincs helye olyan illetékességi kikötésnek, amely kizárja a választás jogát, vagyis a jogát ahhoz, hogy a vállalkozással szemben fennálló szerződéses jogviszonyból eredő igényét saját belföldi lakóhelye, ennek hiányában belföldi tartózkodási helye szerint illetékes bíróság előtt érvényesítse. Az újabb eljárásjogi szabályok arról is rendelkeznek a régi Pp. rendelkezéseihez képest, hogy a vállalkozás által fogyasztóval szemben, szerződéses jogviszonyból származó igény érvényesítése iránt indított perre pedig az alperes belföldi lakóhelye szerinti bíróság kizárólagosan illetékes [Pp. 26. § (1) bek.]. Mindezekből következik, hogy a perbeli kikötésnek nincs helye, jogszabálysértő módon fosztja meg a fogyasztókat a választás jogától, továbbá a fogyasztókkal szemben indított perekben kizárólagos illetékességet is sért.

VII.8.

[63] A közlemény közzétételének időtartamát az elsőfokú bíróság a 3/2011. PK véleményben foglaltaknak megfelelően határozta meg, ezért nem látott lehetőséget az ítéltábla arra, hogy azt a fellebbezésben foglaltaknak megfelelően módosítsa, a 60 napos időtartam ugyanis nem volt aránytalannak tekinthető a perben érintett blankettaszerződések számára és az alperes által is hivatkozott hosszabb teljesítési határidőkre figyelemmel.

VIII.

[64] A másodlagos fellebbezési kérelem indokolása körében az alperes megalapozatlanul állította, hogy az elsőfokú bíróság nem tett volna eleget indokolási kötelezettségének. Az elsőfokú bíróság a perbeli blankettákat értékelve indokát adta annak, mely okból állapítható meg, hogy a támadott rendelkezések általános szerződési feltételnek minősülnek, ítélete teljeskörűen tartalmazza, hogy érdemi döntése min alapul. Utal ezzel összefüggésben az ítéltábla arra, hogy a bíróságot terhelő indokolási kötelezettségből egyébként sem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenkénti megcáfolásának kötelezettsége, különösen nem a szubjektív elvárásaikat is kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása [1051/2019. (XI.10.) AB határozat, 3169/2019. (VII.10.) AB határozat].

[65] A perben jogkérdésben kellett állást foglalni a fentebb kifejtettek szerint, alaptalanul hiányolta ezért fellebbezésében a további bizonyítás mellőzését az alperes. A tényállást a perben érvényesített igény eldöntéséhez szükséges mértékben az elsőfokú bíróság feltárta, a rendelkezésre álló adatok alapján a kereset elbíráható volt. Arra tekintettel, hogy az alperes a tényállás feltáratlanságára hivatkozott fellebbezésében, rögzíti az ítéltábla, hogy a régi Pp. 252. § (3) bekezdésében foglalt hatályon kívül helyezési okot a Pp. nem nevesíti, ugyanis a törvény 381. §-ához fűzött indokolás szerint a bizonyítás terjedelme önmagában nem hatályon kívül helyezési ok, ezért azt külön nem szabályozza a jogszabály. A hatályon kívül helyezés a felek rendelkezési jogának tiszteletben tartása mellett egyébként is csak akkor lenne indokolt, ha a megjelölt eljárási szabálysértés a per érdemi eldöntésére – közvetlenül és kimutathatóan – kihatott és az elsőfokú eljárás megismétlése elengedhetetlen. A fellebbezési kérelemben

foglaltakkal szemben ezért olyan eljárási szabálysértés nem történt, amely az ügy érdemi eldöntésére kihatott volna és az elsőfokú eljárás megismétlését vagy kiegészítését tenné szükségessé, ezért az ítélet, illetve a kiegészítő ítélet hatályon kívül helyezésére a Pp. 381. §-ában foglaltakra alapítottan az ítéltábla nem látott lehetőséget.

IX.

[66] Mindezekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság kiegészített ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése értelmében – annak helyes indokai folytán – helybenhagyta.

[67] A fellebbezés nem vezetett eredményre, ezért a másodfokú eljárás során felmerült költségét az alperes maga viseli. A fellebbezésben foglaltakra tekintettel utal az ítéltábla arra, hogy ezen költség alatt – illetékkedvezményt biztosító törvényi rendelkezés hiányában – mind az ítélet, mind a kiegészítő ítélet elleni fellebbezés illetékét érteni kell, annak visszaigénylésére jogszabály felhatalmazása hiányában nincs lehetőség. A felperesnek költsége nem merült fel, illetve azt a Pp. 81. § (1) bekezdése szerint nem számította fel, így a perköltségről az ítéltáblának határoznia nem kellett.

Budapest, 2024. április 25.

Dr. Sándor Ottó s. k.
a tanács elnöke

Dr. Vasady Loránt Zsolt s. k.
Dr. Balsai Csaba Zoltán s. k.
előadó bíró
bíró